

НАЦІОНАЛЬНІ ЗАОЩАДЖЕННЯ: ТЕОРІЇ І КІЛЬКІСНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ

асист. **Омельяненко В.А.**, студент гр. Е-01 **Омельяненко Ю.О.**

Заощадження є вартісним показником інвестицій і нагромадження капіталу. Поняття інвестицій застосовують, щоб позначити збільшення запасу матеріальних капітальних благ. Відповідно інвестиції мають місце тоді, коли є заощадження і коли за їх рахунок створюється реальний капітал.

Національні заощадження – це та частина національного доходу, яка не використовується на споживання, тому що має бути спрямована на нагромадження капіталу і багатства країни [1]. Рівень заощаджень визначає обсяг фінансових засобів, що можуть бути перетворені в інвестиції. Заощадження домашніх господарств залучаються для капіталовкладень через кредитну систему. У випадку, якщо рівень заощаджень у країні не забезпечує можливий у даних умовах обсяг капіталовкладень, країна може вдатися до запозичення засобів за кордоном. Держава за допомогою податків проводить політику, що стимулює населення до заощадження, для того, щоб сприяти росту капіталовкладень.

Питання забезпечення національної економіки інвестиційними ресурсами є одним з найважливіших. Джерелом цих ресурсів є національні заощадження. Поступовий розвиток національної економіки можливий тільки завдяки формуванню і раціональному використанню національних заощаджень та дієвого механізму трансформації їх в інвестиції [2].

Стабільний розвиток національної економіки України розглядається у зв'язку із зростанням інвестицій та пошуком інвестиційних ресурсів. Важливим чинником у зростанні інвестицій є визначення наявної кількості заощаджень, які можна ефективно надалі трансформувати в інвестиції. Тому постає завдання сформулювати та оцінити потенціал заощаджень національної економіки. Пріоритетність розроблення цієї проблеми зумовлена, насамперед, її багатогранністю та комплексним характером [3].

На основі даних [4] було розраховано частку валових заощаджень у валовому доході по секторах та оцінили потенціал заощаджень за основними його складовими. Частка валових заощаджень у валовому доході сектора загального державного управління у 2006 р. – 13,9 %, у 2007 р. – 24,6 %, у 2008 р. – 32,8 %, у 2009 – 31,9 %, у 2010 – 25,9 %, у 2011 – 11,5 %. Коливання валових заощадженнях у визначеному періоді, пов'язані з коливанням валового доходу і споживання у секторі загального державного управління.

Частка валових заощаджень домашніх господарств у валовому доході за 2006-2012 рр. відповідно становила у 2006 р. – 15,46 %, у 2007 р. – 10,38 %, а у 2008 р. – 8,7 %, у 2009 – 12,38 %, у 2010 – 19,36 %, у 2011 – 12,72 %. Частка валових заощаджень некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства, фінансові і нефінансові корпорації у валовому доході за визначений період становила: 2006р – 91,1 %, 2007 р – 100 %, 2008 р – 100 %, 2009 р – 6,4 %, 2010 р – 11,8 %, 2011 р – 12,3 %.

Чисті заощадження всієї економіки зросли майже в три рази: частка загального державного управління збільшилась в 1,7 рази, домашніх господарств – 2,9 рази, а некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства, фінансові і нефінансові корпорації – 3,9 рази. Зростання чистих заощаджень обумовлює зростання джерел інвестицій [5].

На основі аналізу тенденцій розвитку валових та чистих заощаджень у розподілі на сектори економіки можна виокремити такі особливості: некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства, не витрачають валовий дохід на споживання, при цьому всі кошти використовуються на заощадження, що характеризується необхідністю зростання валового доходу як джерела оновлення основного капіталу та розширеного відтворення; валові та чисті заощадження сектора державного управління зменшились, що

характеризує зниження ролі цього сектора у нагромадженні активів національної економіки; валові та чисті заощадження сектора домашніх господарств за досліджуваний період зросли, що є позитивним, оскільки саме домашні господарства повинні бути найбільшим кредитором національної економіки.

Здійснена нами оцінка використаного потенціалу заощаджень свідчить про проблему залучення заощаджень та трансформації їх в інвестиції. Ситуація 2006-2011 рр. свідчила про використання 53 % потенціалу заощаджень, що спричинило проблему трансформації заощаджень в інвестиції.

Вирішення комплексу стратегічних і тактичних завдань ринкового реформування української економіки вимагає глибокого теоретичного дослідження існуючих макро- та мікроекономічних проблем [6].

1. Кривенко К.Т. Політична економія: навч. посібник / К.Т. Кривенко, В.С. Савчук, О.О. Беляєв та ін.; За ред. д-ра екон. наук, проф. К. Т. Кривенка. – К. : КНЕУ, 2001. – 508 с.
2. Мочерний С.В. Економічна теорія: підручник / С.В. Мочерний. – К. : ВЦ - Академія", 1999. – 656 с.
3. Ватаманюк О. Категорія заощадження в класичній економічній теорії // Формування ринкової економіки в Україні: Наук. збірник ЛНУ імені Івана Франка. – 2001. – Спецвип. 8. – С. 145-149.
4. Статистичний бюлетень національних рахунків – [Електронний ресурс]. – Доступний з http://ukrstat.org/uk/druk/katalog/kat_u/publ3_u.htm
5. Тивончук І.О. Потенціал заощаджень як основне джерело трансформації заощаджень в інвестиції: Наук. вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.10
6. Карковська В.Я. Трансформація заощаджень в інвестиції національної економіки: автореферат / І.О. Тивончук, М.П. Денисенко. – Львів : видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2011. – 26 с.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 90-92.